הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר זמנים

יד איתן על משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-שביתת-יום-טוב/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
הלכה יז 5
הלכה יח 5
פרק ב 5
הלכה א 5
פרק ו 6
הלכה יד 6

פרק א

הלכה ב

כל העושה מלאכה שאינה לצורך אכילה כגון שבנה כו' בטל מ"ע ועבר על ל"ת. ואפילו עשאה לצורך אכילה כיון שעיקרה אינה לצורך אכילה לוקה וכמ"ש הה"מ והלח"מ בסמוך לדעת רבינו. וזה דלא כמ"ש התוס' פ' המצניע (צ"ה) דאמר נמי גבי בונה מתוך שהותרה לצורך אכילה דמגבן גבינה הוי בונה הותר נמי שלא לצורך. ואם נפל ביתו ביו"ט שלא היה אפשר לבנותו קודם יו"ט ואיכא צורך היום לאכול בתוכו אין בו איסור דאורייתא לבנותו. ועיין בפר"ח בא"ח סי' תצ"ה, ועיין בס' פ"י בביצה שמיישב דעת רבינו דלא ס"ל דמגבן הוי בונה אלא במגבן לאוצר לעמוד ימים רבים וא"כ ל"מ בונה משום אוכל נפש ביו"ט. ויש להוכיח מהסוגיא דפ"ב דשבועות (ט"ו) כדעת רבינו דאיכא איסור דאורייתא בבונה ביתו אף שלא היה אפשר מעיו"ט ואיכא נמי צורך היום, דקאמר התם היכי נעביד נבנייה ביו"ט ונקדשיה אין בנין ביהמ"ק דוחה יו"ט ופירש"י כדאמרינן פ"ק דיבמות יכול יהא בנין ביהמ"ק דוחה שבת ת"ל את שבתותי תשמורו כו' ויו"ט נמי שבתות איקרו ע"כ. ומשמע דאיכא איסור דאורייתא בזה ומש"ה לא אפשר למבנייה ביו"ט ולקדשיה בשתי הלחם. והשתא לפ"ד התוס' דפרק המצניע ודאי אפשר למבנייה ביהמ"ק ביו"ט ולקדשו משום דאית ביה ג"כ צורך היום להיות מקום ריוח לכהנים לאכילת ק"ק ובכה"ג אמרינן מתוך, ואף רבנן לא הוה להו למגזר במקדש. א"ו כדעת רבינו דלא אמרינן מתוך רק בהוצאה והבערה ולא בשאר מלאכות. וכן יש לה"ר מביצה (ל"ב ב') גבי אבנים של בה"כ דמשמע דאיכא בונה ביו"ט וכ"מ שם (ריש דף ל"ו) דאיכא אשוויי גומות ביו"ט והיינו בונה:

הלכה ג

העושה אבות מלאכות הרבה ביו"ט בהתראה אחת כו' אינו לוקה אלא אחת חילוק מלאכות לשבת ואין ח"מ ליו"ט. בס' מרכבת המשנה לבעל יד אהרן הקשה לרבינו דבשתי התראות יש חילוק מלאכות ביו"ט א"כ אמאי מקשה על רבה בפסחים (מ"ז) ממבשל ג"ה ביו"ט לימא דאיירי שהתרו בו משום מבשל ומשום מבעיר. וי"ל דהא דאין חילוק מלאכות ביו"ט במזיד היינו דוקא בעושה מלאכה אחת שחייבין עליה משום ב' שמות או בעושה מלאכה אחת ב"פ בהתראה אחת אבל בעושה ב' מלאכות גמורות על ידי ב' התראות חייב ב' ומש"ה בעצי מוקצה ובישול מקשה שפיר דהכא כמעשה אחד הוא דעצי מוקצה נמי עיקר איסורן מה שמבשל בהן אבל על הבערה ובישול לא מקשה

התם לרבה כיון שאינן במעשה אחד וכ"כ בס' פ"י וא"ש קושיית המרכבת המשנה על רבינו:

הלכה יז

כל שאסור בשבת בין שהוא דומה למלאכה או מביא לידי מלאכה בין שהוא משום שבות ה"ה אסור ביו"ט אלא א"כ היה בו צורך אכילה. משמע דלצורך אכילה הותר ביו"ט דבר שהוא דומה למלאכה וכו' ואע"ג דמלאכה גמורה לא הותרה אפילו לצורך אכילה מ"מ דבר שאינו מלאכה ממש רק שהוא דומה כו' לא אסרוה ביו"ט לצורך אכילה וכ"מ בכ"ד. ומכאן תשובה למ"ש הלח"מ לקמן בפ"ו דהמעשר ביום טוב במזיד לא יאכל אף דלית ליה פירי אחריני, והשתא הא איסור הפרשת תו"מ ביו"ט אינו אלא מפני שדומה כמקדיש אותן פירות והרי הוא כמקח וממכר דאסור משום שמא יכתוב כמ"ש בפכ"ג מהל' שבת וא"כ אין לנו לאסור לצורך אכילה ביו"ט, וכן יש לדייק מדברי רבינו שכתב לעיל בפכ"ג מהל' שבת וכמ"ש שם. ונהי דלכתחילה אסור משום שהיה אפשר מאתמול מ"מ בדיעבד אין לאסור, וטלטול מוקצה לצורך או"נ כתב בס' שעה"מ דמותר אף אם היה אפשר מאתמול וכ"כ הצל"ח:

שהמוקצה אסור ביו"ט ומותר בשבת מפני שיו"ט קל משבת אסרו בו המוקצה שמא יבוא לזלזל בו. כתב במ"ל במס' יו"ט (דף ב') כו' ומכאן קשיא לי אהא דאמרינן ביבמות (קי"ב) כו'. ולק"מ לפמ"ש במלחמות לפרש הא דביצה:

ומ"ש המגיה שבמשנה למלך מהריק"ו שורש ע"ב הובא בהל' שגגות פי"ג:

הלכה יח

תרנגולת העומדת לגדל ביצים כו' ופירות העומדים לסחורה מוקצה הן ואסור לאכול מהן ביו"ט כו'. ונראה שזהו ג"כ דעת הכלבו שהביא הב"י ס"ס ש"י שכתבו אין דין הכנה לעכו"ם שאם היו לו תמרי דעיסקא או גרוגרות וצמוקים כו' הכל מותר. דמשמע דאילו בישראל הוו מוקצה דאיירי ביו"ט, ובכדי כתב עליו הב"י דתמרי דעיסקא כדי נסבא דאפי' בשל ישראל לא הוו מוקצה כמ"ש סי' ש"ח ע"ש, דז"א אלא בשבת אבל ביו"ט הוו מוקצה כמ"ש רבינו כאן:

פרק ב

הלכה א

אפרוח שנולד ביו"ט אסור וכו'. כתב ה"ה ועגל שנולד בשבת יש מי שאסרו ביו"ט הסמוכה לו ויש מתירין ואפילו ביומו מותר לחולה. ועיין בלח"מ שנדחק בדבריו והרב

מ"ל הניחו בצ"ע, והדבר מבואר בר"ן רפ"ק דביצה שכתב וז"ל עגל שנולד בשבת אפשר להחמיר ולאסרו ביו"ט שלאחריו דכיון דבשבת עצמו אסור משום מוקצה מחמת איסור אינו מכין ליו"ט אלא שיש חולקין בזה דכיון דאילו אית ליה חולה בתוך ביתו חזי אפילו לבריא באומצא אפילו ביו"ט שרי:

פרק ו

הלכה יד

כל הדברים האלו שאמרנו היו בזמן שהיו ב"ד של א"י מקדשין ע"פ הראיה כו'. ומהרש"ל ביש"ש תמה על זה שהרי רבא הוא דקאמר מניח אדם ע"ת ביו"ט ראשון ומתנה אע"ג דבימיו היו מקדשין על פי חשבון. ואישתמיטתיה מ"ש רבינו בפ"ה מהל' קה"ח דבימי רבא עדיין היו מקדשין ע"פ ראיה. אך אי קשיא הא קשיא דכתב שם עד ימי אביי ורבא ובגמ' איתא ג"כ רבינא ורב אשי ובימיהם כבר פסקו לקדש ע"פ ראיה, ומצאתי שכ"ה בס' עצי אלמוגים. ומיהו י"ל דרבינו ס"ל דרב אשי היה בימי רבא שהרי כתב בהקדמתו ומכלל החכמים שקבלו מרבא רב אשי ורבינא, והא דאיתא בפ"ד דקידושין דביום שמת רב יהודה נולד רבא וביום שמת רבא נולד רב אשי, רבינו לא היה גירסתו כן, ועי' מ"ש לעיל בהקדמה: